

LÜHIÜLEVAADE SAARDE VALLA 2020. AASTA EELARVEST

Saarde valla 2020. aasta eelarve koostamise aluseks on “Kohaliku omavalitsuse korralduse seadus”, “Kohaliku omavalitsuse üksuse finantsjuhtimise seadus” (KOFS) ja Saarde valla õigusaktid. Vastavalt eelarve koostamise lähtealustele on vallavalitsuse põhieesmärk eelarve kaudu tagada tingimused valla sotsiaalmajanduslikuks stabiilsuseks ja jätkusuutlikuks arenguks. Valla hallatavad asutused, mittetulundustegevuseks toetust taotlevad isikud, valdkondade eest vastutajad, esitasid oma taotlused 2020. aastal kavandatavate tegevuste kohta.

Saarde valla eelarve koostamisel on lähtutud seisukohast, et põhitegevuse kulud 2020. aasta eelarves suurenevad eelkõige hinnamuutustest ning lepingutest tulenevalt. Tööjõukulude suurenemine on seotud eeskätt alampalga tõusuga ja sellest tulenevalt tehtud korrektiividega. Hallatavate asutuste eelarved on koostatud vastavalt esitatud taotlustele. Eelarve koostamisel on järgitud valla arengukava, sh selle k.a oktoobrikuus vallavolikogu poolt muudetud lisasid 1 ja 2.

Eelarve koostatakse tekkepõhiselt. Tekkepõhises eelarves kajastatakse tehingud vastavalt nende toimumisele, sõltumata sellest, millal nende eest raha laekub või välja makstakse. Eelarve on viieosaline: põhitegevuse tulud, põhitegevuse kulud, investeerimistegevus, finantseerimistegevus ja likviidsete varade muutus. Peale nimetatud osade jagatakse põhitegevuse kulud ja investeerimistegevuse väljaminekud tegevusalade järgi.

Saarde valla eelarve põhitegevuse tulude kogumaht 2020. aastaks on kavandatud 6,6 miljonit eurot ning **põhitegevuse kulude kogumaht** on 6,3 miljonit eurot. Põhitegevuse tulem ehk põhitegevuse tulude ja põhitegevuse kulude vahe on 0,3 miljonit eurot. Põhitegevuse tulemi lubatav väärtus aruandeaasta lõpu seisuga on null või positiivne. Põhitegevuse tulem mõjutab 2020. aasta investeerimisvõimet.

Investeerimistegevuse summa kokku on 1,3 miljonit eurot.

Eelarve tulemiks nimetatakse põhitegevuse tulude eelarveosa kogusumma ja põhitegevuse kulude eelarveosa kogusumma vahet, millele on liidetud investeerimistegevuse eelarveosa kogusumma. 2020. aasta eelarve tulem jääb sarnaselt 2019. aasta eelarve tulemile negatiivseks.

Finantseerimistegevus on 0,3 miljonit eurot ja **likviidsete varade muutus** -0,6 miljonit eurot.

Põhitegevuse tulud

Tulud jaotatakse majandusliku sisu järgi järgmisteks liikideks: maksutulud, kaupade ja teenuste müük, toetused ja muud tegevustulud.

Maksutulud moodustavad Saarde valla 2020. aasta põhitegevuse tuludest 56,3%. Maksudena laekuvad vallaeelarvesse üksikisiku tulumaks, maamaks, reklaamimaks.

Kaupade ja teenuste müügitulud moodustavad eelarvetuludest 8,2%.

Toetused moodustavad vallaeelarve põhitegevuse tuludest 35,1%.

Muud tegevustulud moodustavad eelarvetuludest 0,4%.

Põhitegevuse kulud

Saarde valla 2020. aasta eelarve põhitegevuse kulud jagunevad:

- Üldised valitsussektori teenused
- Avalik kord ja julgeolek
- Majandus
- Keskkonnakaitse
- Elamu-ja kommunaalmajandus
- Tervishoid
- Vabaaeg, kultuur, religioon
- Haridus
- Sotsiaalne kaitse

Kulud on majandusliku sisu järgi jaotatud järgmiselt: tööjõukulud, majandamiskulud ja toetused. Suurima osakaaluga on tööjõukulud, mis moodustavad põhitegevuse kuludest 61,1% (2019.a. 61,0%). Järgnevad majandamiskulud 32,4%ga (2019.a. 31,9%) ja tegevuskulude toetuste osakaaluks on 6,5% (2019.a. 7,1%).

Üldiste valitsussektori teenuste osakaal 2020. aasta põhitegevuse kuludest on 12,2% (2019.a. 11,9%) ja siia alla kuuluvad volikogu, vallavalitsuse, liikmemaksude ja ühistegevuse kulud, üldplaneering. Samuti on selles osas planeeritud reservfond.

Avaliku korra ja julgeoleku osakaal kuludest on 0,1% (2019.a. 0,2%).

Majanduse kulude osakaal on 4,0% põhitegevuse kuludest (2019.a 3,3%).

Keskkonnakaitse osakaal põhitegevuse kuludest on 2,2% (2019.a. 2,2%).

Elamu-ja kommunaalmajanduse osakaal põhitegevuse kuludest on 3,3% (2019.a 2,8%).

Tervishoiu osakaal põhitegevuse kuludest on planeeritud 0,1% nagu eelneval perioodil.

Vabaja, kultuuri, religiooni osale on planeeritud 11,6% põhitegevuse kuludest(2019.a 11,5%).

Haridusasutuste näol on tegemist kõige suurema põhitegevuse kuluvaldkonnaga, mis moodustab eelarvest 55,8% (2019.a 56,7%).

Sotsiaalse kaitse osakaal põhitegevuse kuludest on 10,7% (2019.a 11,4%). Selle valdkonna eesmärgiks on valla elanikele ja nende perekondadele toimetulekuraskuste ennetamiseks, kõrvaldamiseks, kergendamiseks abi osutamine ja sotsiaalsete erivajadustega isikutele sotsiaalsele turvalisusele ning ühiskonnas kohanemisele kaasaaitamine.

Investeeringustegevus

Nimetatud osas on tulused planeeritud kokku 0,1 miljonit eurot.

Põhivara soetuse real on kogusummaks 1,0 miljonit eurot.

Objektiti ja valdkonniti on kavandatud järgmised investeeringud:

- 1) vallavalitsuse hoone projekteerimine ja rekonstrueerimine 10 000 eurot
- 2) muu avalik kord – valvekaamerad 5 000 eurot

- 3) teede ja tänavate renoveerimine - 350 000 eurot vastavalt teehoiu kavale
- 4) bussiliinide ootekojad - 6 000 eurot
- 5) jäätmekäitlus – jäätmejaama projekti koostamiseks ja ehituseks 25 000 eurot
- 6) kesklinna pargi kõnniteedele ja haljasalade planeeringuteks – 17 800 eurot
- 7) tänavavalgustuse renoveerimine Tihemetsas ja Kilingi-Nõmmes 10 000 eurot
- 8) Tihemetsa sauna soojaveearustusele 6 500 eurot
- 9) linnasaunale vajadusel katla väljavahetamiseks 10 000 eurot
- 10) ambulatoorsete teenuste real Kilingi-Nõmme perearstikeskusele lifti ehitamiseks ja ruumide remondiks 80 000 eurot
- 11) Tihemetsa Huvi- ja spordikeskusele välisfassaadi, suure saali laevalgustuse renoveerimiseks ning ujula avamiseks vajalike uuringute ja tegevuste alustamiseks 60 000 eurot
- 12) Tihemetsa mänguväljakule 5 000 eurot
- 13) Kilingi-Nõmme klubile kogu katuse renoveerimiseks 80 000 eurot
- 14) Kilingi-Nõmme suveaia laululava kandekonstruksioonide renoveerimiseks 20 000 eurot
- 15) Tali seltsimaja põrandate remondiks 12 000 eurot
- 16) Lasteaiale Krõll keldrikorruse abiruumide remont/kaasajastamine(pesuruum, panipaigad, koridor) 23 900 eurot
- 17) Surju Lasteaiale sokli, treppide, sadeveesüsteemide renoveerimiseks 16 000 eurot
- 18) Surju põhikoolile välisfassaadi, sokli, sadeveesüsteemide renoveerimiseks 100 000 eurot
- 19) Kilingi-Nõmme Gümnaasiumile õpilaskodu I korruse ja kahe klassiruumi remondiks 60 000 eurot
- 20) Muusikakoolile ruumide helipidavuse parendamiseks 15 000 eurot
- 21) Kilingi-Nõmme Vabaajakeskusele akende vahetuseks, ruumide remondiks 20 000 eurot
- 22) Surju Hooldekodule Videvik vana korpuse renoveerimiseks 60 000 eurot.

Osaluste soetuse real kajastuvad vahendid seoses Tali ÜVK projektiga 0,2 miljonit eurot.

Põhivara soetamise sihtfinantseerimiseks on eraldatud 0,2 miljonit eurot, mis koosneb järgmistest sihtfinantseerimistest:

- 1) liikmemaksude ja ühistegevuse real loomade varjupaiga rajamise toetus 26 794 eurot
- 2) veevarustuse real kajastuvad hajaasustuse programmi vahendid kokku 100 000 eurot
- 3) haigla real 30 000 eurot SA Kilingi-Nõmme Tervise- ja Hoolduskeskuse investeringutoetuseks, millest 5 000 eurot seadmete soetamiseks ja 25 000 eurot projektitoetuse omaosalusele (eelduseks projektitoetuse saamine hoone soojustamiseks),
- 4) sporditegevusele Pärnumaa Spordiliidu terviseradade projekti omaosaluseks 10 000 eurot
- 5) MTÜ Metsääre Küla Seltsile elektriprojekti toetus 26 000 eurot
- 6) usuasutuste real 2 384 eurot on planeeritud Saarde pastoraadi tõllakuuri katuse projekti kaasfinantseerimiseks.

Investeeringustegevus kokku on 1,3 miljonit eurot. Allikateks on kavandatud põhitegevuse tuleml, aastavahetuse vahendite vaba jääk ja pikaajaline laen.

Finantseerimistegevus

2020. aastal on planeeritud võtta pikaajalist pangalaenu kuni 0,56 miljonit eurot.

Kohustuste tasumise real kajastuvad kapitalirendimaksed ja pangalaenude tagasimaksed kokku 0,22 miljonit eurot.

Finantseerimistegevus kokku on 0,34 miljonit eurot.

Likviidsed varad

Likviidseteks varadeks peetakse raha ja pangakontodel olevaid vahendeid eelmise eelarveperioodi lõpus. Nimetatud eelarveosa kajastab raha jäägi ülekandmist järgmise aasta eelarvesse. Eelarve tulem peab võrduma likviidsete varade muutuse ja finantseerimistegevuse kogusumma vahega.

2019.aasta lõpus oli vallal likviidsete varade jääk 0,8 miljonit eurot, millest

- Suunatakse 2020.aasta eelarvesse 0,6 miljonit eurot.

Netovõlakoormus oli 2019.aasta lõpuks 14,3%. Eeldatav netovõlakoormus 2020.aasta lõpuks on 27,6 %.